

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 271.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. novembra 1884.

Letnik XII.

Hrvati in Madjari.

„Narod, ki zgubi vero v Boga in na svojo moč, nima prihodnosti. Stvarnik je dal osebi, kakor narodu nagon, ki ga sili, da se ohrani. Vsak narod, ki v dnevih skušnje ne zgubi poguma, ki se s ponosom bojuje za svoje pravice, za svoj obstanek, za svojo prostost; narod, ki hoče prosto živeti ali pa slavno poginiti; tak narod ne more poginiti, napočiti mu mora zarja svobode.“ Tako je govoril slavni J. Strossmayer pri otvorenji galerije slik v Zagrebu 9. t. m. Te zlate besede označijo boj slovanskih narodov proti političnim sovražnikom v dragi nam Avstriji, veljajo tudi o naših bratih onstran Kolpe.

Hrvatska se bori v krutem boji zoper madjarsko oblast, čuti dobro, kaj namerava „Madjarország“; spoznala je, da svoje narodnosti ne more izročiti Madjarom v varstvo, in zato se ustavlja neukrotljivemu ognju azijskega svojega soseda. Mnogo stoletij že bivajo Arpadovi sinovi po ogerskih planjavah, a le površno se jih je prijela evropska omika. Zunanja olika pokriva neupogljivo moč divje narave. Temna strast in navdušenje za prostost, čast domovinsko in gospodstvo tli v prsih oholim Madjarjem. Ako začasno političen vihar in spremljajoča ga povodenj preti poplaviti ogersko ravan, vname se toliko burneje divja samozavest, ki si hoče podjarmiti, kar le doseže. O tem nas zadostno podučijo za Avstrijo toliko žalostna zgodovina naroda madjarskega.

Vse poskušnje, da bi se narod madjarski pokoril svojemu gospodarju, povzročile so krvave boje, s katerimi je napolnjena ogerska povestnica. Znana so imena: J. Zapolya, St. Bocskay, Nadasdy, Tüköly itd.

Leta 1830 so Madjari zahtevali od vlade v Požunu, da naj bi bili pri ogerskih polkih kot častniki nameščeni le rojeni Madjari. L. 1833 tirjali so celó v Požunski zbornici, da naj kralj izvoli svoj stalni sedež na Ogorskem, v Požunu ali Pešti. Leta 1839 ste sprejeli ogerski zbornici postavbo, po kateri so se morali v prihodnje vsi uradi posluževati le madjarskega jezika. Tudi po šolah se je vpeljala madjarščina. To postavbo so hotli raztegniti na vse

dežele ogerske krone, toda Slovani in Nemci so se jim vprli. Ravno tega leta rotli so vlado, da naj le one povzdiguje v plemeniti stan, ki so zmožni madjarščine; isto dolžnost so mestom naložili gledé meščanske pravice. Ali naj govorimo še v letu 1848 in 1849?

S temi vrsticami hočemo svoje čitatelje edino le na to opozoriti, kaj da so Madjari svesti si svoje moči v teku lét nameravali. V mnogem oziru so v resnici posnemanja vredni. Stopiti hočejo v kolo prvih narodov evropskih, obrniti na-se oči celega sveta, a čutijo dobro svojo slabost (premalo število) in zato skušajo pomadjariti vse narode pod krono sv. Štefana. S Slovani imajo lahko delo, ker so četa brez pastirja, a Hrvati imajo trde glave.

Res je, da je nagodba l. 1868 Hrvatski naklonila obširno samoupravo, vprašanje pa je: ali se tudi v vseh točkah strogo izvršuje? In ako ne, ni li naloga narodnih zastopnikov, delati na to, da samouprava ne ostane le na papirju? Ne bomo navajali posameznih slučajev, v katerih se je ogerska liberalna vlada v zadnjih letih pregrešila zoper nagodbo, dosti je, ako opomnimo, da vsak to varuje in čuva, kar mu je drago in ljubo.

Dá, obžalovati moramo iz vsega srea, da besede prestolnega govora, povdarjajoče zmernost in dostojnost, niso našle odmeva pri poslancih Starčevićeve stranke. Obsoditi moramo brezozirno in ljuto obliko, v kateri hoče doseči stranka prava svoje pretirane idejale.

Toda celó vladna ali narodna stranka je vladi v svoji adresi marsikaj očitala. Miškatović piše: „Vedno pripravljen pripoznati potrebne pogoje in zahteve državne skupnosti z ogersko krono, mora sabor skrbeti, da si ohranijo kraljestva Dalmacija, Hrvatska in Slavonija politično in narodno individualnost neškodovano. Toliko bolj moramo obžalovati, da se ni le enkrat pregrešilo zoper državno-pravno nagodbo . . . Zeló je razširjena bojazen, da se premalo ozira na blagor in gospodarski razvoj Hrvatske in Slavonije.“

Da je temu tako, pripozna celó Slovanom sovražna „N. Fr. Presse“, ki je pisala pred nedavnim

časom: „Mnogo premalo se ozira na to, da imate Ogerska in Hrvatska rešiti celo vrsto materialnih vprašanj. V Hrvatski se bolje vlada, kakor upravlja. Kupčija in obrt propadate, šolstvo se zanemarija, ceste v slabem stanju, in drugih občil je veliko pomanjkanje; davki rastejo, in ogerska vlada ne misli na to, da bi jih olajšala. Za časa imenovanja novega bana obljubljene gospodarske reforme ostale so še vedno le gorka želja Hrvatske. Vojaška granica še do sedaj ni dobila železnice, akoravno ima v svojih šumah premoženja do 60 milijonov gld. . . . Hrvati so praktičen narod. Zavidno zró na Ogersko, kjer se stori vse mogoče za občni blagor, dočim se Hrvatska nalašč prezira. Proti koncu hrvatskega sabora se je poslovil ud opozicije od svojih prijateljev z besedami: „Po pogodbi z Ogersko bili smo mirni, čakali smo in upali, a dosegli nismo ničesa. V Pešti odgovarjajo: „Upor se ne plati!“ in zopet ne dobimo ničesa. Vemo vsaj, kaj nam je voliti . . .“

(Konec prih.)

P. Greuter o dvoboji.

(Dalje.)

Gospôda moja! Kaj pa naj še rečem o žalostnih današnjih časih, ko jih toliko poskuša prelomiti državne postave in to ne zaradi vsake malenkosti, temveč v boji za življenje, ako častnik lahko reče: dovoljeno je prelomiti pozitivno državno postavbo in prijeti za krvavo orožje zaradi častne zadeve; tudi drugi smeli bi potem prijeti za orožje in splošna vojaška dolžnost skrbela je za to, da so batalijoni nemaničev dobro izurjeni v orožji in za boj pripravljeni. Ako je tebi dovoljeno, da smeš spod zastave vstreliti svojega sobrata, smem ga tudi jaz; kajti jaz se ne bojum za malika protipostavnega pojma o časti, pač pa za svoj obstanek!

Kaj pa na to pravite? Naši Tirolci so z začudenjem zaslišali tako teorijo in povem Vam, da so je ne le na konservativni, temveč tudi na liberalni strani oistro obsojevali.

LISTEK.

Dvanajst večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

(Dalje.)

M. Kako pa sodite o našem najnovejšem pesniku? Že veste, ktere ga mislim.

J. Dobivši njegove pesmi začel sem tû pa tam prebirati; ali jo! očitno rečem, nesem je skoro našel, da bi mi ušes ne žalila; nektare so se mi zdele prav robate, v drugih videl sem žaljene postavbe logične in še bolj psihologične, skoro vseh pa in najbolj estetične; nisem vedel ali je temu kriv pesnik, ki je slabo peval, ali jaz, ki slabo slišim. Nazadnje mi je nekdo rekel, da je pesnik morda srečnejši v epiški stroki, naj čitam njegovo „povest v verzih“. Slušal sem, začel brati. A koj v začetku bil sem nevoljen. Človek namreč, ki mu je naslov obetal povest, željno pričakuje obljubljene povesti, t. j. pričakuje oseb, dejanja, pogovorov, in kar spada v povest. A zastoj! Dve strani in čez nič drugega, kakor podoba za podobo; podoba podobe in podoba nad podobo,

in te nakopičene podobe so večidel vzete iz mrtve narave, posnete z neba in zemlje; res prava razstava! Še le sredi tretje strani pripelje te pesnik pred koč v ponižni vasi h kmečkemu plesu. In ta velika raznolična ali recimo raznostrojna podoba ima biti uvod povesti! In čemu vse to! Kako pristojata mrtvi mnogostrojni uvod celi povesti? Razlagaj si ga, kdor more.

Stopimo korak dalje. Povedal nam je že pesnik, da smo pri plesu, in sicer trojno!

Dekleta brhka rajajo,
Roke si v raj podajajo,
Krog stare lipe se vrsté.

Ako nisi bolj ko slabega spomina, zapomnil boš tedaj prav lahko, da smo na plesu, in mislim, da tega ni treba več ponavljati, ako ne, bi lahko mislil, da si gluhi. In vendar na peti strani spet:

Zarajale kolo so deve . . .

Na isti strani:

Mem njih pa deve rajajo.

Spet:

Hitreje se vrtilo kolo.

Na sedmi strani:

Med pesmijo, pri živem plesu.

Na osmi strani:

Z njim prvi častni ples zaraja.

Na isti strani:

Tako so dedje raj rajali.

Spet:

Da ž njim veseli raj prične!

Na deveti strani:

Pod staro lipo pa veselo

Rajanje zopet je pričelo;

Med rajem pa se vrisk glasi.

Na isti strani:

Rajanje živo je zastalo?

— — — — —

Pristopil k plesu je junak.

In ker ni še vsega tega zadosti, čuj, na deseti strani:

In dalje rajali veseli

Le Sojan je pozabil plesa.

In:

Čez ples je bliskalo oko.

Slednjič na enajsti strani:

Ponehal raj je in pevanje.

Mislim, da prebravši to, ne boš z lehka zabil, da je bil pod lipo raj, če boš živel tudi devetsto let in čez, in če imaš možgane iz same krede. Jaz pa že berôč to sem se utrudil, kakor da bi sam vse one brezštevilne raje plesal. In kaj sem zvedel na

Prečitati Vam hočem še obsodbo, kakor so jo napravili nekje, kjer gotovo niso na glasu sumljivosti. Ko se je bil drugi dogodek po deželi zvedel, opazil je „Innsbrucker Tagblatt“, ki je v deželi najbolj liberalni list: „To je narobe svet, nedvomljiva uradna nepostavnost, katere nihče ne more odobravati!“ Tako sodijo naši liberalci. Kako mi konservativci o tem dogodku sodimo, sem Vam že povedal.

Pri častno-zborni preiskavi, ki se je vršila proti drugemu častniku, se mu je na opazko, da obstoječe postave dvoboj prepovedujejo, odgovorilo: „Dvoboj je v navadi in že od nekdaj dovoljen, to je, da ga trpé in so nekatere častne zadeve med častniki, katere se po starodavni častniški navadi edino le z orožjem ondi običajnem dognati dajo“.

Vprašal bi toraj slavno vojaško upravo: Ktera postava pa je — meni je čisto neznana — ki je spodrinila in ob veljavo spravila § 427 vojaškega kazenskega zakonika? Leta se glasi: „Kdor, bodisi iz katerega koli povoda poziva na boj z vsmrtljivim orožjem, in kdor se na tak poziv na boj podá, vdeleži se razun § 602 (kteri paragraf poziv smatra za pregrešek, ako ni prišlo do boja) hudodelstva dvoboja“.

Kako se glasi postava, kedaj se je potrdila, ki je spodrinila ta paragraf? Ako je pa ta paragraf še v zakoniku, je poziv na dvoboj silno nevaren običaj; kajti Tridentinski koncil ga imenuje „detestabilis duellorum usus“ in kaznuje tistega, ki je pozivan, kakor onega, ki ga je pozival z izobčenjem ter ju označi za morileca.

Rad bi toraj zvedel, ktera postava da je spravila ob veljavo ta kazenski paragraf. Kje se objavlja? Kje se opira ta-le razsodba na ono drugo postavo? Ako se pa to ni zgodilo, se pa meni dozdeva, da mora vojaška oblast v prvi meri na to gledati, da bo po svojih šolah razširjala druge nazore o časti. V Inomostu, v šoli enoletnikov se od dne do dne podučuje, da nobeden velikošolec član „Avstrije“ v bodoče ne more postati častnik, ker se načeloma kakor katoliki in prosti državljani odtegujejo dvoboju. Tak nauk zdi se nam na Tirolskem jako nevaren, in za tesno-srčno zvezo, v kateri je naš narod z vojaštvom silno škodljiv. V Gorenji Avstriji prišli so skrbni očetje k cesarskemu namestniku vprašati, kaj da naj storé, da obvarujejo svoje otroke nevarnosti, ki jim preti v šoli? — „Po postavi se ravnajte!“ se jim je odgovorilo. Ako pridejo skrbni stariši s svojimi sinovi k vojaškim oblastnjam se jim reče: „Ako hočete postati in obstati častniki, pojdite in prelomite postavo!“ To Vam je veličanstvo postave, na katero se tolikrat sklicujete.

Taki odnašaji, gospôda moja, so neznosni. Oni razjedajo naše življenje kakor rak vedno dalje. Če je to dovoljeno, je nekomu drugemu tudi nekaj družega in še mnogo bolj važnega dovoljeno proti postavi.

V času živimo, ko se vojarne več ne napolnjujejo po hrumečem bobnu, temveč vsled cesarske postave, na podlagi splošne vojaške dolžnosti. Naj imam za vojaka poklic ali ne, moram biti, ker me k temu prisilijo. Vsled tega pa zadeva čisto drug

obraz zadobi. Ako me k vojaški službi silijo in jaz kakor zvest katolik že naprej vem, da če tudi vse potrebne izpite napravim, nikdar častnik postati ne morem; če se mi že takoj pri vratih to pové, je to žaljenje katolikom po temeljnih postavah zavarovane verske prostosti. Nihče se pa ne smé kaznovati zavoljo njegove vere. Dalje postava veleva, da se k božji službi ne more nihče siliti, pač pa, kakor častni zbor to zahteva, k pregrešnemu in brezbožnemu dejanju.

Nerad sem se pečal s temi razpravami; toda zvedeti ste morali, kako se godí pri nas na Tirolih. Poslednje omenjeni mož, ki se že po svoji zunanosti odlikuje, prejel je vsled tega od mnogo občin priznalne adrese zavoljo svojega značajnega postopanja. S priprostim svojim bajonetom si bo pri naših Tirolcih napravil več vpliva, kakor pa če bi kot nezvest katolik še nosil zlati portepé. Da je to tako, vas lahko zagotovim!

Ali je to dobro, ako se na tak način zabijajo zagojzde med pošten narod in vojaštvo? Z božjo pomočjo se bo menda vendar našel kak drug pripomoček, da se bodo častne zadeve drugače reševale kakor pa s prelivanjem krvi. V dvoboju ne določi niti zmaga čez pravico, niti premagan za krivico; ravno nasprotno, duelant ne pripozná postave, in oblasti, ki ima postavo v rokah za sodnika o pravici in krivici, temveč le slučaj, stranke, surovo natorno silo. Na mesto splošne nedotakljivosti in varnosti pod obrambo gosposke postavlja duelant samovoljno pozivanje in slučajni vspeh. Država, ki dvoboj dopušča, dopušča svoje lastno zasramovanje; kajti država mora imeti zavest, da je poklicana po postavi, pravici in resnici soditi. Ako država toraj te postave nima ter strankam samim in strasti prepušča razsodbo, naj le gré, je že opravila! Ali pa naj že kar naprej pové, da nima tega poklica in da naj si stranke same iščejo svojega prava, kjer in kakor ga ravno ktera najde. V tem slučaju država pripozná svojo slabost; tudi sedaj je že opravila.

Kar se tiče poguma, kateri se baje v dvoboju pokaže, pač naši konservativni Tirolci gospodom lahko rečejo, da se jim v tem oziru ni treba prav nič opravičevati. Zgodovina sama opravičuje v tem smislu Tirolce, mar li so dokazali pogum ali ne. Mi imamo pogum, kedar nas pokliče cesar na rešitev časti in prostosti domovine, kedar ste tisti dve v nevarnosti; tedaj stopamo doli na krvavo polje, in če tudi kdo do smrti ranjen ondi pade, vé, da je za tako ceno na pomoč pristopil rešiteljem časti in prostosti domovinske. Ako pa ima vsak kdorkoli pravico zvestega vojaka spod zastave vstreliti, tega poguma pri nas pač nihče ne umé, ker je vojaška kri posebno dandanes jako dragocena.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. novembra.

Notranje dežele.

Tržačani so imeli zopet sejo v mestnem zboru v soboto zvečer. Vprašal je vrli poslanec

Nabrgoj, kaj je že vendar s prošnjo društva „Edinost“ zaradi naprave „slovenske ljudske šole v Trstu“. Župan dr. Bazzoni ga je skušal pomiriti, češ, da bo že še prišla na vrsto v eni prihodnjih sej; mislil si je pa g. župan prej ko ne: saj se ji tako ne mudi, ker bo po stari navadi propadla in to za to, ker se poganja za vstanovo slovenskega zavoda! Naj bi bili Tržaški Slovenci prosili za napravo kakega irredentovskega zavoda, že zdavnej bi se jim bila dotična prošnja povoljno rešila, tako se jim pa godi, kakor se je godilo Čehom na Dunaji, hotečim si napraviti narodno česko šolo na Dunaji. Mnogo boja čaka še naših bratov ob Adriji, preden bo vse, kakor bi že zdavnej moralo biti; marsikdaj moral bo ta ali oni slovenski poslanec krepko postaviti se, preden bo preupil kosmata lahonska ušesa, ki so gluha, kadar Slovenci s topovi streljajo, pač pa dobro slišijo, ako „nerešeni“ Italiji le iglica na tla pade. — V ravno tisti seji imeli so tudi v mislih načrt o izpeljavi mestne železnice od južnega kolodvora do državnega, ki se bo napravil na železniški progi Hrplje-Trst pri sv. Andreji. Sta namreč dva načrta. Po prvem naj bi se zgradila železnica po mestu na višavi, vsled družega naj bi se pa okoli mesta speljala. Ker se še niso ne za tega, ne onega določili, spregovorili bomo kaj več o tem ob svojem času.

Poslednje zasedanje sedanjega *državnega zbora*, ki se bo na 4. decembra pričel in bo morda konec marca svojo šestletno dobo že zaključil, bo po nazoru nekterih slovansko-konservativnih listov imel poglavitno nalogo, da ojači in okrepi avtonomistično stranko ali združeno desnico za bodoče volitve, ki se bodo menda kmalo po veliki noči pričele. Vsi strankarski nazori in napor, vse osobne mrznje in vse druge reči, ki bi bile le količkaj v stani rušiti edinstvo te stranke državnega zbora, ki je v teku šestih let z izredno modrostjo, in vzajemnostjo zastopala svojo nalogo in nesramne napade levičarjev zavračala, napadene pravice Slovanov možko branila, morali bodo potihniti in umakniti se strogi strankarski disciplini, ktera bo vse narode tukaj združene s krepko roko objemala in iz njih še trdnje železni obroč napravila, kakor je bil do sedanjí, o katerem levičarji lažejo, da ga je že deloma ruja snedla, deloma pa da se je sam zdrobil. Združeni Čehi, Poljaki, Slovenci in kar je poštenih konservativnih Nemcev morajo iz tega poslednjega zasedanja iziti iz državnega zbora, kakor izide železo iz ognja, okrepano in obnovljeno.

Najnovejša novica iz prestolnice našega cesarstva je ta, da so imeli ondi veliko slovesnost. Presvitli cesar pokril je namreč kardinala in nadškofa *dr. Celestina Gangelbauer-ja* s kardinalskim baretom. Po cerkveni slovesnosti sprejel je presvitli cesar v avdijenci novega kardinala in pa papeževga poslanca. Slovesnosti, ki se je v dvorni cerkvi vršila, so se vdeležili vsi ministri. Dotično papežev pismo, ki ga je našemu cesarju pisal sv. Oče se glasi: „Našemu v Kristusu ljubljemu sinu Francu Jožefu, presvitlemu cesarju avstrijskemu in kralju ogerskemu, papež Leon XIII. Naš v Kristusu preljubljeni sin! Zdravje in blagoslov! Po Tvojem posebnem priporočilu, preljubljeni sin v Kristusu, s katerim si Nam Našega ljubega sina Dunajskega nadškofa Jožefa Celestina Gangelbauerja priporočil, kakor tudi v oziru na njegove izborne zasluge za katoliško cerkev, sprejeli smo ga nedavno v sveti kolegij kardinalov sv. rimske katoliške cerkve. Ker smo naročili Našemu ljubemu sinu, Našemu tajnemu kamorniku Benediktu Lorenzelliju, da naj ponese škrlatasti baret novemu kardinalu, prosimo Tvoje cesarsko in kraljevo veličanstvo, da tega Našega poslanca, ki se po svojih duhovnih in duševnih darovih posebno odlikuje, sprejmeš po Tvoji vzvišeni dobrotljivosti in ga izvoliš Tvoje naklonjenosti in

desetih straneh? Kako je dejanje? Tù se je rajalo, da je bil med navzočimi starec Sojan med plesalkami njegova hči Jelica. Slednjič pristopi k plesu neznan junak. Sojanu tega ugledavšemu:

... srea skrivno hrepenenje
Mu tiho šepeta: „Pač tak
Uzrastel tvoj je sin junak
Če mlado še živi življenje.“

Tedaj na plesu smo začeli na plesu končali, še enega koraka nismo dalje stopili. Res izvrsten slikar! Prebravši duhomorni uvod utrujen odložil sem knjigo, da bi nadaljeval drug pot, a do zdaj se nisem mogel še toliko premagati, in težko se bom kdaj. Vsakako pa mislil sem si. To ti mora biti epos, ki ima tak uvod, res prava Ilijada!

M. Tudi meni ovi pesnik ni mogel nikar dopasti.

J. Ni čudo. Pesnik ne sme biti zidar, ki iz mrtvih kamnov zida hišo, on mora biti poln življenja, to ima iz njegovih prs nevsahljivo izvirati, a oživiti mora isto tako tudi mrtvo naravo, vse mora prešiniti, vse povelicati s tem, da vse podredi više hrepenecemu duhu človeškemu in njegovi vse pretrvarjajoči ideji. Kdor tega ne umé, ni pesnik in ne bo.

M. A tako dali bi Vi malo njim laborov venec.

J. Malo malo, a veliko njim svetoval bi, naj po

njem ne hrepené, da ne žaliyo divnih Muz, a drugič je to tudi kaj nevarno.

M. Živelí tedaj pravi pesniki.

J. Uči se jih mladina in posnemaj jih. A nepravih mladim še ne kažimo, da si zdravega naravnega okusa ne okužijo.

M. Dobro si hočem zapomniti Vaš nauk zdi se mi resničen.

J. A prihodnje hočemo se pogovarjati še o važnih rečeh. Upam, da še prideš, Mirko.

M. Obljubim Vam, da pridem gotovo, gosp. doktor. Lahko noč!

J. Z Bogom, Mirko!

Sedmi večer.

M. Rekli ste g. doktor, da umetnik pokaže svojo nadarjenost posebno s tem, da zna dobro posnemati naravo in se vestno drži njenih zakonov.

J. Da, tako je. Zatoraj sem tudi, kakor se spominjaš, omenil Aristotelovega nauka, da je bistvo in svrha prave umetnosti naravo posnemati.

M. A rekli ste tudi, da ne odobrujete po vsem Aristotelovih besed.

J. Odobrujem jih le v toliko, kolikor sem ti zadnji pot razlagal.

M. Ne razumem popolnoma, kaj mislite.

J. V umetnosti namreč nam je razločiti dveh bistvenih delov, obliko in vsebino. Oblika je, rekel bi, telesni ali čutni del v umotvoru, je obleka, v katero vpodobimo misel, da jo zamoremo čutno pojmíti; vsebina pa ni nič drugega kakor misel ali ideja, ktero čutnost prešinja in oživlja. Ako tedaj Aristotel uči, da umetnik ima posnemati naravo, tega stavka nikakor ne morem brezpogojno podpisati, ako se mu nič ne pristavi.

M. V koliko ga tedaj odobrujete?

J. Da ima pesnik obliko posneti iz narave.

M. In vsebino?

J. Vsebina pa ga nima tako vezati na naravo, da bi se ne smel nikdar vzdigniti nad naravo. Tedaj bi jaz dovolil umetniku, ko hoče spočeti v duhu idejo, da jo potem umetniško vpodobi; dovolil bi mu, naj se dvigne nad naravo v visočino, da tam zajme kaj višega, rekel bi čeznaravnega, kar ni vsakdanje, ni navadno. Spočenšega idejo peljal bi ga z visočin v naravino nižino, in tù rekel bi mu: odpri oči, telesne oči, odpri čute in uči se od čutne narave, kako imaš čutno vpodobiti, kar si tam zgoraj duševno gledal. Toľiko prostosti bi mu jaz dovolil, a ne le dovolil, marveč svetoval bi mu, navduševal ga, naj le večkrat vzleti z nizke zemlje v nebeške visočine; in čim bolje bi znal najviše ideje primerno

varstva vrednega spoznati. Spoznali bomo vse, kar mu boče Tvoja dobrotljivost nakloniti blagovolila, kakor bi bilo Nam storjeno in smatrali bomo taisto za nov dokaz Tvoje izborne naklonjenosti Nam nasproti. Dokazovajoč Ti Naše očetovsko in prav posebno vdano sočutje za Tvoje Veličanstvo podeljujemo Ti, preljubljeni sin v Kristusu, iz celega srca ljubeznipolno Svoj apostolski blagoslov.“ — Slovesnost pričela se je točno ob 11. uri, kadar je prišel presvitli cesar spremljan od novega kardinala in svojih plemenitav ter avstrijske in ogerke telesne straže v dvorno cerkev sv. Avgušina. Veliko mašo pel je posvečeni škof dr. Angerer. Po dokončani službi božji vstal je cesar Franc Jožef pred svojim prestolom, pred katerim je med božjo službo klečal; papežev poslanec Lorenzelli podal mu je papeževo pismo, ktere ga se je cesar dotaknil z besedami „legatur“ (naj se prebere). Po berilu pokrtil se je cesar in se na prestol vsedel. Kardinal Celestin poklekne predenj in cesar ga pokrije z novim škrlatovim baretom. Na to sta oba vstala in se odkrila. Kardinal zapoja „te deum“, se zopet pokrije in dá svoj pontifikalni blagoslov, s čemur je bila slovesnost pri kraju.

Vnanje države.

Bruseljski velikošolci valonske narodnosti imeli so v nedeljo-teden zopet svoj dan, „dan radosti“, kakoršni so dandanes marsikje po velikih šolah običajni. Rogovili so! Praznovali so namreč 50letnico ondašnje univerze, ktero so jim framasoni ustanovili. Da bi bila pa slovesnost tem večja, so še nekaj liberalnih mladičev iz sosednje Francoske povabili, kateri so povabili tudi z veseljem sprejeli. Tako se jih je nabralo svojih 3000 z baklami in drugo za razsvetljavo pripravnimi rečmi preskrbljenih v glavnem mestu katoliške Belgije, po katerem so ob prižganih in plapolajočih bakljah kričali „Vive Buls! Vive la république! A bas les Ministres! Dissolution des Chambres!“ (Živio Buls [liberalni župan] živela republika, ob tla z ministri, kabinet naj se razruši!) Ko so bili do dobrega razupili ta svoj framasonski evangelij, ki je že star, kakor zadruga njihova, vsedli so se v borso, ki je bila do poslednjega kotička razsvetljena, kjer so imeli velikanski banket, pri katerim so 4000 butelij šampanjca popili. Župan Buls je govoril, zabavljal čez klerikalce in prerokoval, da bode sedanjega ministerstva kmalo konec. Flamski dijaki se pa „slavnosti“ niso hotli vdeležiti in so ti tudi javno oporekali, tako po nabitih ugovorih, ki so jih po mestnih voglih prilepiti dali, kakor tudi po časnikih. Ob enem se pa poslednji pritožujejo, da se jim godi krivica gledé flamskega jezika in nje govih pravic.

V **Lyonu** na Francoskem je velik nemir. Delavci lačni upijejo za kruhom in delom. Ondi je namreč na tisoče in tisoče delavcev, ki že tedne in tedne postopajo in danes ne vedó, kaj bodo jutri v usta dejali, da si potolajijo hudo lakoto. V četrtek je bil zopet dan splošnega ropota med delavci. Mestni odbor je sklenil mestne rove zasuti, ter je dotično opravilo izročil družbi mestnih zidarjev, kateri so takoj okoli 50 delavcev tjekaj na delo poslali. O tem so zvedeli drugi delavci in delavke in kakor bi bil trenil, nagnalo se jih je bilo več nego tisoč tjekaj, ki so vsi moški kakor ženske dela zahtevali. Kje bo mojster ki je ob enem podjetnik za toliko ljudi dela vzel? Delavci vidoč, da jim ne dajo lopat, začno rogoviliti. Podjetniku ni drugega kazalo, kakor po redarje poslati, kateri so takoj na konjih pridrli in rogovileže razganjati jeli. Popoldne so se zopet jeli nabirati in nemir delati in so tako dolgo razsajali, dokler jih niso oklepniki z golo sabljo o roci nekaj v zapor odgnali, kar je bilo posebno srboritih, druge so pa razgnali. Drugi dan t. j. v petek so

delavci imeli mir, ker so podjetniki nekaj sto delavcev več sprejeli. Redarjev je pa vse polno okoli mestnih rogov, ki skrbé za red. Naj bi tudi za-to skrbeli, da se delavcem primerno delo določi, potem se bodo neredi sami zatrli. Kakor je sedaj na Francoskem politični položaj, ond ne dela revolucije sit trehuh, temveč bleđa lakota dviguje se obupno proti človeški družbi. Le dela zadosti in vsih prekucij bo v Lyonu h krati konec. Seveda je za državo tudi silno teška naloga delo iz trte zviti vendar pa še vsekako laglje, kakor pa za delavca samega in rodovino brez dela preživeti.

Če je pogovor resničen, da tisti še dolgo živi, ktere ga za mrtvega proglasé, bo **Gordon v Chartumu** pravi Metuzalem med sedanjim svetom postati moral, kajti ni ga človeka na svetu, o ktem bi bili ljudje že tolikokrat govorili in časniki že tolikrat pisali, da je umrl, da so ga razmesarili, da so ga vstrelili, da so ga ubili in pa da ga je Mahdi vjel in ga bo menda naravnost zadavil, kakor ravno Gordon. Najnovejšo poročilo, ki ga „Times“ prinaša pa pravi, da se Gordonu jako dobro godi, da mu v Chartumu vse zaupanje skazujejo in mu ni nikake sile. On zapoveduje čez 8000 vojakov; med temi je 2000 Turkov in 6000 črnuhov. Živeža in streliva ima pa menda toliko, da ga še skoraj porabiti ne bo mogoče. Posebno z živežem je neki za silno dolgo preskrbljen, kar je v Debbehu pravil nek mož, ktere ga je Gordon s pisanjem tjekaj poslal. Tisti pravi, da je ravno takrat, ko je on iz Chartuma odhajal, tjekaj po modrem Nilu priplaval 30 ladij žita, ki so bile vse Gordonu namenjene. Tudi ni res, da bi ga bil Mahdi sedaj napadal, ker je vsem mohamedanom prepovedano v mesecu „Moharan“ bojevati se. Kakor je toraj videti Gordonu ni sile. Angleži so mu pa tudi že 10.000 mož na pomoč poslali, ki so po Nilu Chartumu bližajo. V Egiptu jih je pa menda še blizo 5000 za rezervo ostalo. Radovedni smo, kaj bomo drug teden slišali.

Izvirni dopisi.

Iz Novega mesta, 24. novembra. Za ta čas nenavadno hud mraz je pritisnil; kajti živo srebro v toplomeru že skozi več dni stoji pod ničlo, zjutraj po 4—6, po dnevu pa po 2—4 stopinje. Ko to pišem, tudi sneži, da je veselje. V takem vremenu pač ne mika človeka, da bi si iskal zabave na prostem; najraje je pri gorki peči ter seže po kakem časopisu, da se zabava. Tako me je nekdo opozoril na dopis v nekem nemškem listu, ki toži, da hočejo Dolenjsko preplaviti šolske sestre s šolami, in da so ustanovile v našem mestu višje obrazlovališče za dekleta. Ko bi bila istina, bi za naše mesto ravno slabo ne bilo, ker ravno takega zavoda jako potrebuje. Žalibog, da je jednaka šola le v dopisunovi glavi! Ni mi namen zavračati take laži, omenil sem le, da spoznamo, kako lažljivo poročajo dopisuni po nemških časopisih. Slišal je nekje zvoniti, a ni znal, kje. Ko bi nemški „Schulverein“ odtvoril nemški „Kindergarten“, gotovo bi ne javkal tako! Da hoče ono slaboglasno društvo zasadi to germansko cvetlico v naše mesto, svedočijo obravnave in seje, ki so se o tej zadevi pred časom vršile. Pa skoraj gotovo jo bode zgodnji mraz posmodil.

Istina pa je, da si bodo šolske sestre postavile dekliško šolo v Šmihelu poleg Novomesta v smislu blagega dobrotnika, ki je podaril v ta namen grad Slatenek. Posestvo se je že pred letoma kmetom na drobno prodalo, novci se bodo pa porabili za stavbo poslopja. Tudi že pripravljajo za stavbo potrebnih reči.

Po iskrenem prizadevanji in velikih žrtvah raznih domoljubov, zlasti po neumornem trudu gosp. župana, dr. A. Poznika, so „Narodni dom“ konečno dodelali. Poslopje je pravi kras mestu; zlasti če prideš od Gorjancev sim v mesto, že od daleč vidiš lepo poslopje. Le velika dvorana, ki sega skozi dve nadstropji, znotraj še ni popolnoma dodelana in z notranjo opravo preskrbljena. V njem se tudi marljivo v petji vadijo člani „Dolenjskega pevskega društva“, ustanovljenega v 28. dan avgusta.

Z novim letom bode v tiskarni g. J. Krajca pričel izhajati nov časopis „Dolenjske Novice“, dvakrat na mesec. Oklic, ki mi je po naključji v roke prišel, obeta, da bode list tiskan v takošnem domačem in priprostem jeziku, da ga bode sleherni kmet, rokodelc in delavec umel, če le čitati zná. Namenjen bode v prvi vrsti tudi le takem ljudem, ki nobenega drugega lista ne čitajo. Stal bode na versko-moralni in narodni podlagi. Njegova naloga bode, novice prinašati in naše kmetsko in rokodelsko ljudstvo v vsakem obziru podučevati. Cena mu bode 1 gold. na leto. Kot lastnik in založnik so: J. Krajec, tiskar in knjigar, Josip Romé, kaplan v Šmihelu, Matej Jereb, župnik v Stopičah in Ivan Lapajne, šolski ravnatelj in nadzornik. — Bog daj srečo!

Onim, ki si želé oskrbeti šolski mladini primerne berila, bodi omenjeno, da je ravno v tej tiskarni izšel šesti zvezek „Spisov Kristofa Šmida“, obsegajoč mično povest Ferdinandovo čudapolno življenje mladega španjskega grofiča. Poslovenil slovenski mladini v zabavo in poduk P. F. Hrovat. 8°. 146 strani. Tiskal in založil J. Krajec. Knjižica je bolj za odraslo mladino. —f—

Iz Celja, 23. novembra. Pri današnjem obnem zboru „Katoliškega podpornega društva“ so se dozdajšnji gg. odborniki soglasno zopet izvolili. Gosp. načelnik se je zahvalil vsem društvenim prijateljem in udom ter prosil njihove pomoči tudi zanjaprej. — G. koncipijent P. e r c je izrekel zahvalo dozdašnjemu odboru za njegovo blago delovanje na korist naše mladine; g. deželni poslanec Miha Vošnjak je povdarjal, da napadi, kateri so pretečeno leto leteli na „Katoliško podporno društvo“ od strani Celjske „Vahtarice“, so najboljši dokaz, da je delovanje „Katoliškega podpornega društva“ vse hvale vredno. Gosp. prof. M. Žolgar je poročal o prav vgodnem denarnem stanju „Katoliškega podpornega društva“, pa prosil, naj si prizadeva vsak društvenik pridobiti še novih udov. Dozdajšnji društveni načelnik gosp. Žičkar se je slednjič zahvalil za priznanje, ktero je izrekel občni zbor odborovemu delovanju ter obljubil, da se tudi v prihodnje odbor ne bo vstrašil nijednih napadov, temveč delal na blagor naše drage mladine, kakor do zdaj. — Po zborovanji se je igrala tombola; čisti znesek 30 glđ.

vkleniti v zemeljsko čutnost, tem več hvalo bi zaslužil.

M. Obliko ima tedaj vmetnik povzeti iz narave a ne vsebine?

J. Ne rečem, da mu je tudi to poslednje po vsem prepovedano: tudi oni je umetnik, ki se ne vspne nad naravo, ampak pri nji ostane, le njo zvesto vpodablja; a vendar počastil bi jaz s tem imenom pred vsem in posebno onega, ki se vzdigne nad naravno resničnost v svet viših idealov. Saj že sama beseda umetnost znači sploh ljudem nekaj, kar ni vsakdanje, ni posvetno, ampak višje, nebeško. In ali ne smatra občno prepričanje človeštva umetnika za neko višje nadzemeljsko bitje? Saj umetnik ima svoje bogove in boginje, s katerimi zaupno občuje, peva je vzdigne se pesnik na Olimp, prebivališče bogov ali sploh nad zemeljsko nižavo in vsakdanost v višočine, da tam gleda skrivnosti, katerih nepoklicani posvetnjak ne more pojmiti. Umetniki so nekako pre-roki, navzdihneni od božanstva; in stari Grki menili so, da v pesniku pevajočem biva duh božji, ki mu vdihuje misli, budi čute, in ga žene k petju. Zatoraj obdaja umetnike poseben svit, neka glorijska nebeška in le z največjim spoštovanjem zremo k njim, govorimo o njih. Ali zamoreš izreči ime Dante-a Rafaelovo ali ktere ga družih veleumov umetniških, da bi te nehoté ne prešinil čut občudovanja, čut pravim,

ki ti prišedši od zgoraj vzdrami duha in srce povzdigne? In zakaj vse to? Ker nam je, rekel bi, že prirojeno prepričanje, da umetniki, pravi umetniki, so viši, so blaži od družih ljudi, da so posebni ljubljenci božanstva. In ta glorijska od kot prihaja umetnikom, kaj deli njihovim umotvorom vzvišenost nad navadno vsakdanost, morda oblika? Ne. Res je sicer, da je pri umetnosti tudi oblika bistvena — nič manj ne, kakor ideja; a zarad tega se vendar ne more trditi, da je oblika enake važnosti ali vrednosti kakor ideja. Nikako ne. Marveč razmera med obliko in idejo je nekako taka, kakoršna med dušo in telesom v človeku. Telo je sicer bistven del v človeku kakor duša, a duša je veliko popolnša in in blaža od telesa, ona telo oživlje, giblje in daje rast, tako, da brez nje razpade, telo ima človek vkupno z živalmi in družimi bitji, a duša ga loči od teh, ona daje mu med vsemi čutnimi bitji višo bistvenost in dostojnost, ki se neskončno loči od družih. Tako tudi pri umetnosti ideja oživlja obliko, oživlja umotvor, ga vzvišuje; zatoraj čim viša je ideja, tem bolj vzvišen je umotvor, se vé, da mora vedno tudi oblika dovršena biti, ako hočemo dobiti pravi umotvor; a vzvišenost, duša prihaja umotvoru le iz ideje, in bodi oblika še tako vzorno izpeljana, ako ji ni vpodobljena vzvišena ideja, nikdar ne bo tak umotvor vreden tega imena in ako mu je tudi

damo, vendar se bomo od takega umotvora nekako nevoljno obrnili in, ako ne rekli, vendar čutili, da mu nekaj manjka, namreč vzvišenosti ideje, ktera umetnika naredi umetnika, ker nehoté in nevedé tirjamo od umotvora, da nas povzdigne in nam, izvabivši duha iz puste sedanjosti v idealne višočine, vsaj za nekaj časa razkrije višo lepoto, ktero nam nizka realnost zemeljska prikriva. Vidiš tedaj, da oni nebeški svit, ki obdaja umetnikovo glavo, prisije le iz ideje, a pravim, le iz vzvišene ideje, ktere ne najdemo v vsakdanjem zemskem življenji, saj to poznamo in gledamo in vživamo, to nam je navadno in ni treba ga nam v svoji goli resničnosti vpodabljati; ne, svojih idej, vzvišenih, mora umetnik nad vsakdanjostjo iskati, vspneti se mora nad zemeljsko resničnost, ter iz kraljestva višje realnosti donášati nam lepote, ktere na nizki zemlji ne nahajamo. To je, mislim, ono vzvišeno opravilo, ktero zahteva od umetnika že naravni čut vsega človeštva in le kolikor ugodí tej reči, dá mu hvaležno človeštvo prostor med bogovi in venča glavo z nebeško glorijsko. Kaj je oblika še tako dovršena brez ideje? Marsikteri rokodelc zna tvoriti svoje izdelke v najpopolnši obliki, a vendar mu ne bomo rekli umetnik, vsaj v pravem pomenu besede ne, ako izdelek ne vpodablja višje ideje.

(Dalje prih.)

Domače novice.

Za „Narodni Dom“!

Žrebanje loterije v korist društvu „Narodni Dom v Ljubljani“ se bliža. Še nekoliko tednov, in to velikansko, s tolikim trdom vpeljeno narodno podvzetje bode dovršeno.

Bode li vspeh tega podvzetja tudi v primeri s trdom in požrtvovalnostjo podvzetnikov? — Jako dvomimo! — Ne dá se odrekati, da je ideja, sezidati v Ljubljani, v središču slovenskega življenja, palačo kot videzen monument vseslovenske vzajemnosti in skupnosti, lepa in vzvišena; tudi je materijelni namen, če ga smemo tako imenovati, vse hvale vreden, da se namreč na tak način napravi vsem narodnim društvom lepo bivališče; in kteremu narodnjaku ne bi bil vseč idealni namen podvzetja, da se potem, ko so vsi dolgov, poplačani, obrnejo vsi dohodki poslopja za našo „Matico“ in za vstanove revnim slovenskim dijakom in umetnikom? — To je vse prav lepo in dobro, in mi se z vsem tem tudi radi strinjamo. Le izpeljava zdi se nam težka in leta bodo minula, predno se bode Slovincem ta želja izpolnila. — To je že naša osoda! Slovenec je trpin, in zaman mu bodeš iskal Mecena. Kar je dosegel, dosegel je s svojo potrpežljivostjo. Tako je bilo in tako bode tudi zanjaprej.

Iskren prijatelj in voditelj naroda je bil in bode za vselej slovenski duhovnik; nikoli se ni branil, da ne bi po svojih skromnih močeh vsega žrtoval za narod. Podpiral bode toraj tudi „Narodni Dom“, v čegar odboru sedi prečast. gosp. prošt, dr. Jare. Opozorujemo toraj prečastito našo duhovščino na bližajoče se žrebanje prve narodne loterije ter se nadjamo, da nas v težavnem a potrebnem podjetji za naš mili narod ne bode zapustila.

Odbor.

(V „Katoliški družbi“), Stari trg šte. 13, se prično prihodnjo sredo zvečer ob sedmih zopet navadni zimski večerni govori.

(„Sokolski“ večer) v Ljubljanski čitalnici na 22. t. m. je bil primerno dobro obiskan in se je pod rediteljstvom g. Nollija in Magoliča prav povoljno svršil. Gosp. Nollij govoril je zbranim „Sokolom“ na srce, naj se marljivo vdeležujejo telovadnih vaj, da bodo pripravljeni na sodelovanje, kedar bode „dramatično društvo“ napravilo slavnostno akademijo v deželnem gledišču na korist „Narodne šole“. „Sokol“ bode tedaj prevzel telovadni del slavnostne akademije. Da bode to kaj posebnega, nam smete vrjeti!

(Umerl je) včeraj zjutraj izprašani učiteljski pripravnik, ki je bil učiteljske letos dovršil, g. Viljem Mihalič, sin magistratnega vodje g. Jurija Mihaliča, v 23. letu svoje starosti. Žalost hudo zadetih starišev je temvečja, ker je bil ranjki blag, tih in jako nadarjen mladeneč; v vsakem oziru toraj nade polna bodoča učiteljska moč. Pogreb bode jutri ob 4. uri popoldne.

(Zagovornika) Ljubljanskih anarhistov pred Celovško sodnijo bodeta, kakor čujemo, gg. doktorja Tavčar in Zarnik.

(† Č. g. Janes Pivk), farni oskrbnik v Zavracu, umrl je danes ob eni po polnoči v 73. letu svoje starosti. R. I. P.!

(Nastop zime) se je objavil. Dva dni je zmrzovalo, da se je zemlja vtrdila, kot rog; nato je pa v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj sneg padel in — je obležal. Gost je, kakor ajdova moka in tenak tudi, da so ga vse luknje polne, če tudi ga ni, kdo zna kaj! Na tega se bo naletaval polagoma drug, sklad na sklad in tako se ga zna nakopičiti že do Božiča, da ga bo za dolgo časa zadosti. No Ljubljana se za sneg pač malo zmeni. Čem več ga je, temveč delavcev pritisne z lopatami in ni ga toliko, da bi ga v nekaj dneh ne odnesla Ljubljana. Naj bi le hišniki in drugi za ta posel odločeni ljudje ne pozabili trotoarja in ledenih gazi s peskom ali pepelom posipati, kar je pa do danes na celem mestnem trgu edino le sam magistrat pred svojim poslopjem napravil. Drugod še ni ničesar ojstrege ali vsaj pustega čutiti pod nogo.

(Tržaški škof) dr. Glavina je ukazal, da naj se na ljudski šoli v Servoli od sedaj na dalje

krščanski nauk v obeh oddelkih slovenski podučuje, ker so otroci v laškem oddelku menda tako malo laščine umeli, da se krščanskega nauka, ki se jim je v laškem jeziku oznanaval, niso prav nič naučili.

(Pod kola) prišel je po nesreči hlapec Jurij Fuchs v Mariboru v petek, ko sta se mu konja splasila na ondašnji Tržaški cesti navzdol. Potolkel se je hudo na glavi in so ga v bolnišnico prenesli. Vzrok nesreče si je bil sam ali prav za prav njegova malomarnost, ker se ni ob pravem času brigal, da bi bil navzdol peljaje zavrl. Voz je konje gnati jel, kateri so se naposled zavoljo vedno večjega pritiska splasili.

(Sprememba v Goriškem bogoslovju) vsled imenovanja msgr. Flappa za Poreško-Puljskega škofa je sledeča: Kanonično pravo predaval bode preč. g. dr. Jožef Gabrijelčič, bogoslovni rektor; cerkveno zgodovino prevzel je pa čast. g. Andrej Jordan, špiritual semeniški.

(Snežene mucke) plesale so v nedeljo zjutraj tudi po Trstu, burja jim je pa piskala k plesu. Sicer je pa v Trstu letos mraz, da je od sile. V petek so imeli ondi tri prste debel led.

(Norca so se delali) Radgonski nemčurji in ondašnji Velikonemci ob priložnosti „Schillerjeve slavnosti“ iz cesarske pesmi na ta način, ker so svojo pesem „Das deutsche Lied“ peli po napevu cesarske pesmi. Sicer pa tudi ondi tožijo, da se Nemci zatirajo. Vidi se jim pač iz vsega obnašanja, da so silno zatirani!

Razne reči.

— Grofica Chambord je došla v Gorico pretekli terek ponoči. Goričani jo z veseljem pozdravljajo. Potovaje iz Frohsdorf-a, je ostala, kakor ima navado, nekaj časa v Gradcu, da je obiskala svojo visokorodno sestro, mater Don Carlosa in Don Alfonza, ki je pri karmeličankah. Pri tej priliki zamoremo objaviti — ako tudi ne novo — novico, da je obhajal Don Carlos v Gradcu 4. t. m. stoletnico svojega imenskega patrona (sv. Karola Boromeja, umrl 1584) z lepim cerkvenim opravilom. Škof Zwerger je namreč dvema njegovima hčerama z veliko slovesnostjo podelil zakrament sv. birme oni dan.

— Čemu so že kolekovane poštne marke? Pred nedavnim je nekdo v Dunajskem Correspondenz-Blattu vprašal, ali naj se še vedno nabirajo poštne marke, ali se še vedno rabijo pri odkupovanju paganskih otrok in komu naj se zbirke taci mark pošiljajo. Vprašalo se je na to v Rimu, od koder je prišel ta-le odgovor: Za gotovo Vam sporočim, da je poleg milodarov v denarji zbiranje že porabljenih mark najboljši in najbolj hvalevredno podpiranje katoliških misijonov in najboljši pripomoček pri odkupovanju paganskih otrok. Že blagi Pij IX. so priporočili zbiranje taci mark in podelili vsakemu nabiralcu odpustek 40 dni. Ko sem šel pred nekoliko dnevi — tako poroča Rimski dopisnik — z misijonskim nadškofo msgn. Massajem na sprehod, pobral sem na cesti ležečo pohojeno marko. To je dalo nadškofu priliko, da je nabiranje mark toplo priporočal. Kdor nabira poštne marke, naj pa pazi, da ne bodo strgane in ne odstrižene; zobci naj bodo dobro ohranjeni, kar se doseže, če se marke odmočijo. Izmed vseh evropskih mark so največ vredne črnogorske, srbske in bolgarske, ker so menda najbolj redke. Marke naj se pošiljajo pod tem-le naslovom: Franc Beatus, Sekretär v c. kr. sirotišnici, Wien IX. Waisenhausgasse 5. Zbiranje mark priporočamo posebno mladini, ki na ta način lahko veliko pripomore k razširjanju naše vere med pagani. Pa tudi odraslim svetujemo, da ne vničijo mark, ampak jih na dotično mesto odajajo. V Ljubljani jih menda sprejema, če se ne motimo g. K. Lahajner, magistratni uradnik.

Telegrami.

Dunaj, 23. nov. „Wr. Ztg.“ prinaša sledeče cesarsko pismo: „Ljubi grof Taaffe. Določil sem se državni zbor na dan 4. decembra sklicati, da prične svoje delovanje; Vam pa naročam vse drugo preskrbeti. Budapešt 20. novembra 1884. Franc Jožef.“

Dunaj, 23. nov. Vojni minister praznuje petdesetletnico svojega službovanja. Mnogobrojne deputacije iz cesarskega dvora, iz c. k. vojske in od zunanjih velevlasti. Cesar mu je prišel sam ustmeno čestitat.

Temešvar, 24. nov. Električna luč svetila nam je že ves mesec brez kakošne sitnosti.

Včeraj je pa kar nenadoma vgasnila, kakor bi odrezal. Egiptovska tema po celem mestu je bila tega nasledek.

Pariz, 24. nov. 5000 delavcev, ki brez dela postopajo, napravili so shod. Po silno paljvih govorih sklenili so napraviti bodoči shod pod milim nebom. Po shodu peli so nekteri bolj rogovilasti marzelezo. Policija je morala poseči s krepko roko vmes. Več agentov in policijsk komisar je ranjenih. 36 so jih zaprli.

Tuji.

20. novembra.

Pri **Maliči**: Alfred Grünfeld, z Dunaja. — Ljudevit Grünfeld, z Dunaja. — Schafranek, trgovec, z Dunaja. — Herman Baumgärtner, trg. pot., z Dunaja. — Peter in Štefan Giorguli, trgovca, iz Trsta. — Urbančič, grajšček, iz Preddvora. — Anton Kokoschinegg, komi, iz Stabyla. — Ferd. Olbert, c. k. nadporočnik, iz Ljubljane. — Ig. Javornik, posestnik, z Vrhnike. — Oton Schack, superintendant, s soprogo, z Dunaja. — Freitag, Katz, Reinhart, Hafner, Dratsch, trg. pot., z Dunaja.

Pri **Slonu**: Jurij Blumberg, fabrikant, z Dunaja. — Meine in Brandt, trgovca, z Dunaja. — Gustav Sternagel, trgovec, z Bolcana. — Dr. Burger, c. k. notar, iz Kočevja. — Siegfried Heyman, trgovec, iz Berolina. — Tomaž Bergmann, trgovec, z Dunaja. — Henrik Schönfeld, trgovec, iz Brna. — Anton pl. Santi, c. k. nadzornik, iz Trsta. — Alojzija Novak, c. k. rud. svetnika soproga, s hčerami, iz Idrije. — A. Achatz, trgovec, iz Bistrice. — Pavlina Mosser, gostilničarica, s hčerjo, iz Beljaka. — Jakob Pressel, posestnik, iz Železnikov.

Pri **Avstrijskem caru**: Fr. Kreis, živ. kupec, iz Bregece.

Pri **Južnem kolodvoru**: Alojzij Zufali, pomožni uradnik, z Dunaja. — Marija Rolf, zasebnica, iz Reke. — Maks Wonesak, oskrbnik, z Dolenjskega. — S. Franič, posestnik, iz Sele.

Umrli so:

21. nov. Johana Vehar, mizarjeva hči, 6 mes., Sodarska steza št. 2, Bronchitis.

V bolnišnici:

19. novembra. Marjeta Dolgan, delavka, 28 let, jetika.

21. novembra. Franc Dimic, gostač, 67 let, Marasmus senilis.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

24. novembra.

Papirna renta po 100 gl.	81 gl. 60 kr.
Sreberna	82 " 80 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103 " 95 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 95 "
Akcije avstr.-ogerske banke	871 " — "
Kreditne akcije	301 " 80 "
London	122 " 90 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 78 "
Francoski napoleond.	9 " 74 "
Nemške marke	60 " 10 "

Od 22. novembra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl. 40 kr.
" " 4%	94 " 90 "
" papirna renta 5%	90 " 10 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 105 " 20 "
" Ländersbanke	105 " 50 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	572 " — "
" državne železnice	302 " 25 "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	212 " 40 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 125 " — "
4% " " " 1860	500 " 135 " — "
Državne srečke " iz l. 1864	100 " 173 " 50 "
" " " 1864	50 " 173 " — "
Kreditne srečke	100 " 179 " — "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 18 " — "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109 " 50 "
" Ferdinandove sev.	105 " 60 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " 50 "

Ravnokar je izšla v drugem natisu in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

Die Reiche
der
heiligen drei Könige
ihr

Sterndienst, ihre Reise nach Betlehem etc.

Nach den Gesichten der gottseligen
Katharina Emmerlich
im Vergleiche mit den Aussagen der Geografie, der
Geschichte, der heil. Schrift und der Alterthümer.

Nabral in sostavil
Anton Urbas,
kanonik in stolni župnik v Ljubljani.

Z zemljevidom.

Velja sešita 80 kr., po pošti 5 kr. več.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.